

Wandl getuigd: „dieses Buch hat auch für den Juristen eminente Bedeutung als eine der ältesten Rechtsquellen und als Denkmal bewunderungswürdiger gesetzgeberischer Weisheit und Mäßigung.“ <sup>1)</sup>

Algemeen wordt voorts erkend, dat de Mozaïsche wetgeving belangrijken invloed op meer dan één deel van het recht geoefend heeft <sup>2)</sup>. Niet slechts bij Grieken en Romeinen, zeide ook Dr. Günther onlangs, als hij den blik op het strafrecht vestigde, zijn de wortelen van menige rechtsinstelling onder de Hebreëen te zoeken, maar ook wat de wetsverzamelingen van de middeleeuwen, en zelfs wat die van onze dagen aangaat, bestaat tusschen dezer bepalingen en die van Israëls volk vaak onloochenbaar verband <sup>3)</sup>.

Zeker zal die invloed niet bevreemden, als men bedenkt hoe in vroeger eeuwen velen het Mozaïsch recht als van kracht beschouwden nevens het inheemsche. Michaëlis herinnert ons, dat nog in zijnen tijd niet slechts wat de verboden graden bij het huwelijk betreft, maar ook in andere gevallen door verschillenden aan wat voor Israël gold, bindend aanzien werd toegekend <sup>4)</sup>. En zoo achtten dan ook de Staten van Holland het in 1735 noodig uitdrukkelijk te verklaren, dat *in foro Hollandico* het Mozaïsch strafrecht zonder kracht zou zijn <sup>5)</sup>.

Toch wordt de studie van dit recht maar al te zeer verwaarloosd. Werd daarin, zooals Saalschütz meldt <sup>6)</sup>, nog in deze eeuw aan de

<sup>1)</sup> *Das Sklavenrecht des alten Testaments*, (1886) bl. 4. Zie ook Saalschütz, *Das Mosaische Recht*, 2de ed., bl. XIV. Michaelis, *Mosaisches Recht*, dl. I, § 1.

<sup>2)</sup> Schnell, *Das Israelitische Recht*, (1853) bl. 45, sprekende over hetgeen onder Israël bepaald was ingeval van nadeel, door nalatigheid veroorzaakt, zegt: „Verwandts erscheinen im römischen Recht jene Gesetze des Numa, von welchen Servius etwas aufbewahrt hat, wonach bei unvorgesehener Tödtung der Schuldige einen Widder zum Opfer bringt und damit auch die Blutrache der agnati abbüsst.“ Zie Rein, *Das Criminalrecht der Römer*, bl. 162, waar de bedoelde woorden van Servius zijn aangehaald: „Numae legibus cautum est, ut si quis imprudens occidisset hominem, pro capite occisi agnatis eius in concione offeret arietem“. Zie ook bl. 403.

Ook wees onlangs Mr. C. O. Segers in het *Rechtsgeleerd Magazijn*, dl. IX, bl. 491, op de overeenkomst tusschen het Mozaïsch en Romeinsch recht wat de schade betreft, aan een dier te wijten.

<sup>3)</sup> *Die Idee der Wiedervergeltung* (a<sup>o</sup>. 1889), Abt. I, bl. 43.

<sup>4)</sup> T. a. p., dl. I, § 2.

<sup>5)</sup> Mr. Pols, *Leidraad bij de Voorlezingen over Strafrecht en Strafvoordering*, afl. I, bl. XXVIII.

<sup>6)</sup> T. a. p., bl. VII.